

стратегічних рішень; розвиток мережі партнерів для обміну досвідом та ресурсами. Міжсекторна взаємодія в управлінні закладом охорони здоров'я допомагатиме оптимізувати процеси, підвищувати якість медичних послуг та забезпечуватиме ефективне функціонування системи охорони здоров'я.

Список використаних джерел

1. Організація діяльності закладу охорони здоров'я / нав. посібник за ред. Шкільняка М.М., Желюк Т.Л., Тернопіль, Крок. 2022. 438 с.
2. Стратегія розвитку системи охорони здоров'я до 2030 року. Указ Президента України від 18.08.2021 р. № 369/2021. URL: <https://bit.ly/3mTbzxF/>
3. Модернізація менеджменту та публічного управління в системі охорони здоров'я: кол. монографія за науковою ред. д.е.н. Шкільняка М.М., д.е.н. Желюк Т.Л. Тернопіль, Крок. 2020. 560 с. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/38546/1/Mon_uzoz_t.pdf

Олександр СТРУМЕЦЬКИЙ

здобувач освітньо-наукової програми
«Публічне управління та адміністрування»
Західноукраїнського національного університету

ОСОБЛИВОСТІ ПОДІЛУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

12 червня 2020 року Кабінет Міністрів України прийняв розпорядження "Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад", сформувавши нову територіальну основу місцевого самоврядування.

Відповідно, до ст. 140 Конституції України, місцеве самоврядування є правом територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища та міста – самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України. [1].

Місцеве самоврядування — це форма публічної влади, що реалізується специфічними суб'єктами — територіальними колективами і сформованими органами, має особливий об'єкт — питання місцевого значення, та здійснюється на основі використання окремого виду публічної власності — комунальної (муніципальної).

Реформа децентралізації мала на меті реформування місцевого самоврядування для покращення життєвого середовища, збільшення народовладдя та зменшення адміністративно-територіального навантаження в країні. Створення таких громад, своєю чергою, надало можливість людям власноруч вирішувати, куди витратити зароблені гроші, що безперечно стало перевагою і зменшило навантаження на фінансову систему країни. Внаслідок реформи децентралізації державної влади в Україні, було утворено 1439 унікальних територіальних громад загальною площею 553818 км² [1].

Важливим викликом у діяльності територіальних громад є умови воєнного стану. Незважаючи на воєнний стан, більшість реформ, що мають місце в Україні, так чи інакше продовжили свій розвиток у напрямку європейської інтеграції. Це стосується і територіальної реформи та реформи місцевого самоврядування. Основним її змістом є децентралізація влади та формування об'єднаних територіальних громад, як основних суб'єктів місцевого самоврядування, а також створення передумов для їх самодостатнього та економічно ефективного розвитку.

Місьцеве самоврядування було першим після Збройних Сил України, хто зустрівся з ворогом під час повномасштабного наступу РФ на Україну. І навіть на тимчасово захоплених територіях і в регіонах, де тривають активні бойові дії, місцева влада здебільшого продовжує працювати. Це означає, що з цієї точки зору реформа децентралізації вдалася. Більше того, реформи останніх років, зокрема зміна адміністративно-територіального устрою, також ускладнили плани загарбників – адже вони спиралися на старі карти, старі підходи до того, як працює наша держава. І були абсолютно не готові до того, що насправді все функціонує по-іншому.

Через повномасштабну війну державна регіональна політика потребує повного переосмислення та має ґрунтуватися на новій типології територій, новому підході до податкового регулювання та стратегій громад, змін в адміністративно-територіальному устрої.

Раніше територіальні громади ділили за критерієм географічним, рельєфним (наприклад, гірські території), то зараз ключовим фактором поділу стає безпека і віддаленість від збройних можливостей агресора. Саме на це в першу чергу зважатиме інвестор. Рельєф, логістика, наявність інфраструктури і робочих рук стає тим, що набувається, але не є критичним для інвестора.

Асоціація міст України спільно з Міністерством розвитку громад та територій України спільно висловили свою позицію, щодо наступних типів територій, а саме:

тимчасово окуповані території;

території, де відбуваються бойові дії;

опорні території – там, де спокійно, але при цьому вони надають першу допомогу тим територіям, де є бойові дії;

території глибоко тилу – найбезпечніші області, куди переселилося найбільше населення, куди відбувається релокація підприємств. Це регіони, котрі тепер генеруватимуть основу економіки та мають стати основою для економічного стрибка.

Підхід децентралізації, на нашу думку, має хороші перспективи – внаслідок отримання досвіду самоврядування територіальні громади будуть лише покращувати результати та оптимізувати процеси, що безперечно покращить стан справ у майбутньому.

Важливо враховувати особливості функціонування територіальних громад в умовах воєнного стану.

Нова типологія територіальних громад потягне за собою відмінності в підходах до управління, оподаткування і, навіть, адміністрування місцевих податків. Цей аспект вимагає додаткових досліджень.

Список використаних джерел

1. Децентралізація [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://decentralization.gov.ua/newgromada>

2 Як війна змінить регіональну політику в Україні: децентралізація, громади, податки, економіка. URL: <https://agropolit.com/blog/503-yak-viyna-zminit-regionalnu-politiku-v-ukrayini-detsentralizatsiya-gromadi-podatki-ekonomika>

3. Територіальні громади в умовах децентралізації: ризики та механізми розвитку: монографія / за ред. Кравціва В. С., Сторонянської І. З. Львів: ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України, 2020. 531 с. (Серія «Проблеми регіонального розвитку»).

4. Євдокімов О.В. Організаційне забезпечення функціонування та розвитку територіальної громади. *Ефективна економіка*, 2018, № 6. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=6425>

5. Августин Р., Демків І. Інструментарій політики розвитку та зміцнення конкурентоспроможності економіки територіальних громад. *Modeling the development of the economic systems*. 2023. Вип 2, С. 28–33.

Б. Августин Р., Демків І. Засоби стимулювання розвитку малого бізнесу як чинника подолання депресивності віддалених населених пунктів територіальних громад. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2023. Вип 3, С. 151-155.

Роман ТАРАСЮК

здобувач освітньо-професійної програми
«Менеджмент закладів охорони здоров'я»

Західноукраїнського національного університету

Науковий керівник – к.г.н., доцент, доцент кафедри
менеджменту, публічного управління та персоналу, ЗУНУ

Галина БАБ'ЯК

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЕТИКИ ТА ДЕОНТОЛОГІЇ В СУЧАСНІЙ МЕДИЦИНІ

Термін етика (з грецької, *ethos* – звичай, характер) багато в чому схожий з терміном мораль. Зазначені поняття на практиці зазвичай використовуються разом. Деонтологія – це наука про мораль, вчення про належну поведінку людини. В сфері охорони здоров'я деонтологію визначають як вчення про обов'язок лікаря не тільки перед кожним окремим пацієнтом, а й перед суспільством в цілому. Медицина, етика та деонтологія тісно пов'язані між собою. Лікарська етика та медична деонтологія – це вираз великої відповідальності, загальнолюдської гуманності у специфічних умовах професійної діяльності. Вважається, що медичний працівник має бути готовим до самопожертви, ставити інтереси пацієнта, його стан здоров'я вище своїх особистих інтересів. Загальнолюдські моральні категорії честі, гідності, обов'язку, відповідальності в умовах медичної практики набувають особливих якостей, властивих лише для цієї спеціальності. При цьому є низка специфічних проблем, які існують лише в сфері медицини (наприклад, проблеми лікарської таємниці, втручання без згоди хворого, евтаназії, експерименту на собі та на інших людях тощо).

В умовах розвитку конкурентного середовища серед закладів охорони здоров'я зростає значення лікарської етики та медичної деонтології. Безкоштовна медицина для всього населення за рахунок державних коштів та права кожного громадянина на безкоштовну медичну допомогу поступово відходять у минуле. За рахунок держави та обов'язкового медичного страхування (ОМС) забезпечуватиметься лише частина медичних послуг за програмою